
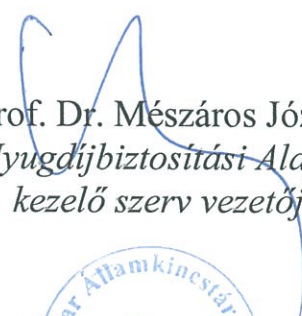

LXXI. Nyugdíjbiztosítási Alap

Prof. Dr. Kásler Miklós
az Alap felett rendelkező miniszter

Budapest, 2020. augusztus „24.”

Prof. Dr. Mészáros József
Nyugdíjbiztosítási Alapot
kezelő szerv vezetője

Budapest, 2020. augusztus „ 3.”

I. A Nyugdíjbiztosítási Alap költségvetése egyenlegének alakulása, feltételrendszerének értékelése

A Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény (továbbiakban: költségvetési törvény) a Nyugdíjbiztosítási Alap (a továbbiakban: Ny. Alap) bevételi és kiadási főösszegét 3 451 007,6 millió forintban, „0” egyenleggel határozta meg.

Az Ny. Alap törvényi előirányzatai 2019. év során két jogcímen módosultak. Egyrészt a Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló 2017. évi C. törvény végrehajtásáról rendelkező 2019. évi LXXIX. törvény 14. §-a a kiadási oldalon befizetési kötelezettséget írt elő az Ny. Alap 2018. évi 301,2 millió forint többletére vonatkozóan. Továbbá Ny. Alap egyenlegének módosítása nélkül a költségvetési törvény 11. § (2) bekezdése alapján az Ny. Alap kezelőjének javaslatára a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által a meghatározott méltányossági keretek között átcsoportosításra került sor. A Nyugellátások előirányzaton belül a méltányossági alapon történő nyugdíjmelés előirányzatból 12 millió forint, a méltányossági alapon történő nyugdíj-megállapítás előirányzatból 3 millió forint, így összesen 15 millió forint került engedélyezésre az Egyszeri segély előirányzat növelésére.

Az Ny. Alap 2019. évi költségvetése alakulásában fontos szerepet játszott, hogy a Szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része a költségvetési törvény 34. §-a alapján az előző évi 79,5%-os mértékről 70,22%-ra csökkent.

A szociális hozzájárulási adó mértékének csökkentéséről és az ezzel összefüggő más törvények módosításáról szóló 2019. évi XLVIII. törvény 2019. július 1-jétől lépett hatályba, amely az adó mértékét 19,5%-ról 17,5%-ra csökkentette.

A biztosított nyugdíjjárulék mértéke változatlanul 10% volt, mely a teljes járulékalap után fizetendő. A munkaviszonyban foglalkoztatott saját jogú nyugdíjas munkavállalók a tárgyévben mentesültek a nyugdíjjárulék fizetési kötelezettség alól.

További meghatározó tényező, hogy a költségvetési törvény 58. §-a a 2019. évi nyugdíjmelés meghatározásánál 2,7%-os fogyasztói árnövekedés figyelembevételével számolt a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tny.) 62. § (1) és (2) bekezdése alapján.

A Tny. 62. § (3)-(5) bekezdése, illetve a nyugellátások és egyes más ellátások 2019 novemberi kiegészítéséről szóló 238/2019. (X.16.) Korm. rendelet alapján 2019 novemberében egyösszegű kifizetésre került sor. A Pénzügyminisztérium az éves várható nyugdíjas fogyasztói árindex növekedést 3,4%-ra prognosztizálta. Ennek megfelelően 0,7%-os egyösszegű kifizetés vált indokolttá.

A Kormány 237/2019. (X. 16.) Korm. rendelete határozta meg a 2019. évi nyugdíjprémium és egyes más ellátások után járó egyszeri juttatás mértékét, a kifizetésekre e jogcímen 2019. november hónapban került sor.

II. A Nyugdíjbiztosítási Alap bevételeinek, kiadásainak teljesítése

Az Ny. Alap a 2019. évet 3 382 244,9 millió forint bevételi és 3 509 894,7 millió forint kiadási főösszeg mellett, 127 649,8 millió forint hiánnyal zárta.

A teljesítés alakulását a következő táblázat szemlélteti.

millió forint; százalék

Megnevezés	2018. évi teljesítés	2019. évi előirányzat	2019. évi módosított előirányzat	2019. évi teljesítés	2019. évi telj. a módosított előír. %-ában	2019. évi telj. a 2018. évi telj. %-ában
Bevételi főösszeg	3 352 718,5	3 451 007,6	3 451 007,6	3 382 244,9	98,0	100,9
Kiadási főösszeg	3 352 417,3	3 451 007,6	3 451 308,8	3 509 894,7	101,7	104,7
Egyenleg	301,2	0,0	-301,2	-127 649,8		

A bevételek főösszege 2,0%-kal, 68 762,7 millió forinttal elmarad a módosított előirányzattól. A kiadások főösszege pedig 58 585,9 millió forinttal, 1,7%-kal túlteljesült.

Az előző évi teljesítéshez viszonyítva a bevételi főösszeg 29 526,4 millió forinttal, 0,9%-kal, a kiadási főösszeg pedig 157 477,3 millió forinttal, 4,7%-kal növekedett.

Éves szinten az Ny. Alap bevételei az Ny. Alap kiadásainak 96,4%-át fedezték, így 127 649,8 millió forint összegű hiánya képződött.

II. 1. A Nyugdíjbiztosítási Alap bevételeinek teljesítése

Az Ny. Alap 2019. évi bevételi főösszege 3 382 244,9 millió forint. A bevételek döntő hányadát (98,9%-át) a szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része és a járulékbévételek, hozzájárulások, valamint a késedelmi pótlék és bírság együttes (3 346 259,0) millió forint összege tette ki.

II. 1. 1. Nemzeti Adó- és Vámhivataltól érkező Szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része, és Biztosított nyugdíjjárulék

A bevételek között meghatározó jelentőségű a *Nemzeti Adó- és Vámhivataltól (a továbbiakban: NAV-tól) érkező szociális hozzájárulási adó, és a biztosított nyugdíjjárulék bevételek együttes 3 321 191,2 millió forint* összege. Ezen összeg 67 052,7 millió forinttal alacsonyabb az előirányzat értékénél, az előző évi teljesítéshez képest pedig 57 834,8 millió forint összegű, 1,8%-os növekedést mutat.

millió forint; százalék

Megnevezés	2018. évi teljesítés	2019. évi előirányzat	2019. évi teljesítés	2019. évi telj. az előír. %-ában	2019. évi telj. a 2018. évi telj. %-ában
<i>NAV-tól érkező Szociális hozzájárulási adó és járulékbévételek összesen</i>	<i>3 263 356,4</i>	<i>3 388 243,9</i>	<i>3 321 191,2</i>	<i>98,0</i>	<i>101,8</i>
Szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része és munkáltatói nyugdíjbiztosítási járulék	1 938 321,7	1 929 735,8	1 852 942,8	96,0	95,6
Biztosított nyugdíjjárulék	1 325 034,7	1 458 508,1	1 468 248,4	100,7	110,8

A **Szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része 1 852 942,8 millió forint**, amely 76 793,0 millió forinttal, 4,0%-kal alacsonyabb az előirányzatnál, és 85 378,9 millió forinttal, 4,4%-kal alacsonyabb a bázisévi teljesítésnél. A **szociális hozzájárulási adó előző évhez viszonyított csökkenésének oka – a jelentősebb keresetkiáramlás mellett – Ny. Alapot megillető szociális hozzájárulási adó megoszlási arányának és mértékének év közbeni csökkentése**

A **Biztosított nyugdíjjárulék összege 1 468 284,4 forint**, amely 9740,3 millió forinttal, 0,7%-kal magasabb az előirányzatnál, és 143 213,7 millió forinttal, 10,8%-kal haladja meg az előző évi értéket. A foglalkoztatottság kedvező alakulása a KSH adatokban is nyomon követhető, amely szerint a bruttó átlagkereset 10,6%-kal, az alkalmazottak száma pedig 1,3%-kal nőtt a bázisévhez képest, az ezen adatok alapján számított bruttó keresettömeg pedig 12,0%-kal emelkedett.

II. 1. 2. Egyéb járulékok és hozzájárulások

millió forint; százalék

Megnevezés	2018. évi teljesítés	2019. évi előirányzat	2019. évi teljesítés	2019. évi telj. az előír. %-ában	2019. évi telj. a 2018.évi %-ában
Egyéb járulékok és hozzájárulások összesen	18 636,5	21 389,0	19 838,2	92,7	106,4
Megállapodás alapján fizetők járulékai	808,1	950,5	686,7	72,2	85,0
Egyszerűsített foglalkoztatás utáni közteher	17 828,4	20 438,5	19 151,5	93,7	107,4

Egyéb járulékok és hozzájárulások összege 19 838,2 millió forint, amely összességében 1550,8 millió forinttal, 7,3%-kal alacsonyabb az előirányzatnál, és 1201,7 millió forinttal, 6,4%-kal magasabb a bázisidőszaki értéknél. Az Egyéb járulékok és hozzájárulások egyes jogcímeinek teljesítése a következők szerint alakult.

- **A Megállapodás alapján fizetők járulékainak 686,7 millió forint** összege 263,8 millió forinttal, 27,8%-kal elmarad az előirányzattól, és 121,4 millió forinttal, 15,0%-kal kevesebb a bázisévi teljesítésnél. E járulékok megfizetése az 1997. évi LXXX. törvény 34. és 35. §-a alapján történik, nyugellátásra jogosító szolgálati idő és nyugdíjalapot képező jövedelem szerzése céljából. Mértéke 2019. január 1-jétől 24%-ra csökkent a bázisévi 34%-ról. Az alacsonyabb összegű teljesítés egyik oka, hogy a költségvetési törvény még 34%-os nyugdíjjárulék mértékkel kalkulált a megállapodást kötők esetében. Másrészt a megállapodás-kötések száma – az elmúlt évek dinamikus csökkenése után – mérsékeltebben, de továbbcsökkent. 2018. év végén az érvényben lévő megállapodások száma 1381 darab, 2019. december 31-én pedig 1353 darab volt. Az ügyfelek 2019. évben 592 darab új megállapodást kötöttek, miközben 620 megállapodás szűnt meg. A 2019-ban létrejött megállapodások 97,3%-a szolgálati idő és nyugdíj alapjául szolgáló átlagkereset, 1,9%-a az öregségi teljes, illetve résznyugdíjra jogosultsághoz hiányzó szolgálati idő megvásárlása, 0,8%-a pedig felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytatott tanulmányok idejének szolgálati időként történő elismerése céljából került megkötésre.
- **Az Egyszerűsített foglalkoztatás után fizetendő közteher Ny. Alapot megillető része 19 151,5 millió forint** összegben teljesült, amely 1287,0 millió forinttal, 6,3%-kal alacsonyabb az előirányzatnál, és 1323,1 millió forinttal, 7,4%-kal meghaladja a bázisévi

teljesítést. A 2010. évi LXXV. törvény 8. § (2) bekezdése alapján e közteher a mezőgazdasági és turisztikai idénymunka esetében 500 forint, az alkalmi munka eseteiben 1000 forint, a filmipari statiszta alkalmi foglalkoztatása esetén pedig 3000 forint összegben terheli a foglalkoztatót. Ebből az adóhatóság 91,8%-ot az Ny. Alapnak, 1,4%-ot az Egészségbiztosítási Alapnak, 6,8%-ot a Nemzeti Foglalkoztatási Alapnak utal át (13. § (2) bek.).

II. 1. 3. Késedelmi pótlék, bírság

millió forint; százalék

Megnevezés	2018. évi teljesítés	2019. évi előirányzat	2019. évi teljesítés	2019. évi telj. az előir. %-ában	2019. évi telj. a 2018. évi %-ában
<i>Késedelmi pótlék, bírság</i>	<i>4 459,8</i>	<i>6 621,4</i>	<i>5 229,6</i>	<i>79,0</i>	<i>117,3</i>

Késedelmi pótlék, bírság címen 5229,6 millió forint érkezett az Ny. Alap számlájára, amely 1391,8 millió forinttal, 21,0%-kal kevesebb az előirányzatnál, és 769,8 millió forinttal, 17,3%-kal magasabb az előző évi teljesítésnél.

2001. január 1-jétől a NAV késedelmi pótlék és bírság számlájára befolyt összegből a társadalombiztosítás pénzügyi alapjait megillető összeget a NAV számolja ki. A számítás alapja a társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól és azok 1993. évi költségvetéséről szóló 1992. évi LXXXIV. törvény 13. számú mellékletében szereplő képlet.

II. 1. 4. Költségvetési hozzájárulások

millió forint; százalék

Megnevezés	2018. évi teljesítés	2019. évi előirányzat	2019. évi teljesítés	2019. évi telj. az előir. %-ában	2019. évi telj. a 2018. évi %-ában
<i>Költségvetési hozzájárulások</i>	<i>60 641,9</i>	<i>29 737,8</i>	<i>29 737,8</i>	<i>100,0</i>	<i>49,0</i>
Tervezett pénzeszköz-átvétel	60 641,9	29 737,8	29 737,8	100,0	49,0

A *Tervezett pénzeszköz-átvételre* a költségvetési törvényi szerinti *29 737,8 millió forint összegben került sor.*

II. 1. 5. Nyugdíjbiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételek

millió forint; százalék

Megnevezés	2018. évi teljesítés	2019. évi előirányzat	2019. évi teljesítés	2019. évi telj. az előir. %-ában	2019. évi telj. a 2018. évi %-ában
<i>Nyugdíjbiztosítási tevékenységgel kaps. egyéb bevételek</i>	5 605,8	5 006,5	6 207,6	124,0	110,7
Kifizetések visszatérülése és egyéb bevételek	5 605,8	5 006,5	6 207,6	124,0	110,7

A nyugdíjbiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételek 6207,6 millió forint összegben teljesültek, amely 1201,0 millió forinttal, 24,0%-kal meghaladja az éves előirányzatot, és 601,7 millió forinttal, 10,7%-kal magasabb a bázisidőszaki teljesítésnél.

Az itt kimutatott bevételek 50,9 %-át, 3161,2 millió forintot a magán-nyugdíjpénztárak átutalásai teszik ki. A bázisévhez viszonyítva ezen összeg – a 2019. évben jelentkező reálhozam átutalásokat is figyelembe véve – 400,7 millió forinttal, 14,5%-kal emelkedett.

Az egyéb bevételek teljesítésénél kiemелendő még a – tárgyévet megelőző évhez kapcsolódó – jogalap nélkül felvett ellátások (követelések) megtérülése, melynek részaránya 20,6%. A jogalap nélkül felvett ellátásokkal kapcsolatos megtérülések összege 2019-ben 1279,1 millió forint, amely 244,0 millió forinttal, 23,6%-kal magasabb az előző évi értéknél.

Az Ny. Alapot megillető visszatérítések és egyéb végleges bevételek részaránya 16,4%-ot tesz ki, összege 1016,1 millió forint, amely 28,7 millió forinttal, 2,7%-kal csökkent a bázisévhez képest.

A különféle egyéb bevételekből (megtérített ellátások, megtérítés a biztosítóktól [168/1997. (X.6.) Korm. rendelet 76/B. §], egyéb kárigény megtérítés, mulasztási bírság, késedelmi kamat, stb.) az Ny. Alapnak 751,3 millió forint bevétele keletkezett, ezen összeg 14,2 millió forinttal, 1,9%-kal alacsonyabb a bázisévi értéknél.

II. 1. 6. Vagyongazdálkodással kapcsolatos bevételek

millió forint; százalék

Megnevezés	2018. évi teljesítés	2019. évi előirányzat	2019. évi teljesítés	2019. évi telj. az előir. %-ában	2019. évi telj. a 2018. évi %-ában
<i>Vagyongazdálkodás bevételei</i>	18,2	9,0	40,5	450,0	222,5
Ellátások fedezetére szolgáló vagyongazdálkodás bevételei	18,2	9,0	40,5	450,0	222,5

A vagyongazdálkodással kapcsolatos bevételek 40,5 millió forint összegű teljesítése az Ny. Alapot járuléktartozás fejében megillető vagyonelemek értékesítéséből, hasznosításából származik. A teljesítésből 38,8 millió forint pénzkövetelések tárgyevi megtérüléséből, az egyéb bérleti- és lízingdíj bevételek 0,9 millió forintos megtérüléséből, illetve 0,7 millió forint az Ny. Alapot megillető ingatlanok értékesítéséből, továbbá mintegy 0,1 millió forint összegű részvény értékesítéséből származik.

II. 1. 7. A Nyugdíjbiztosítási Alap likviditása, a Kincstári Egységes Számlához kapcsolódó megelőlegezési számla igénybevételének alakulása

A likviditás és a hitelállomány alakulását az Ny. Alap esetében elsősorban a szociális hozzájárulási adó, valamint a járulékbevételek és hozzájárulások bevételei és a nyugdíj kifizetések közötti időbeli és összegszerű eltérés, valamint a „tervezett pénzeszköz-átvétel” összege és ütemezése határozta meg.

2019. december 31-én a hitelszámla egyenlege 103 688,7 millió forint volt.

Az Ny. Alap 2019. évi költségvetése 127 649,8 millió forint hiánnyal teljesült.

Az Ny. Alap az év folyamán 192 naptári napon bevételi többlettel rendelkezett, hitelállománya 173 napon volt, amelynek átlagos összege a meghitelezett napokra vonatkozóan 79 077,3 millió forint/nap összeget tett ki. Az egyes hónapokra vonatkozó átlagos összegek azonban jelentős eltéréseket mutatnak. A 2019. évben minden hónapban szükség volt hitel igénybevételére, az Ny. Alap havonta átlagosan 14 napon rendelkezett hitelállománnyal. December hónapban minden nap volt hitelállomány, amely jelentősen csökkent 20-án a szociális hozzájárulási adó és a biztosított járulékbevételek beérkezését követően.

Az átlagos hitelállomány – a meghitelezett napokra vonatkozóan – a bázisévhez képest emelkedett (2018. évben 63 743,5 millió forint volt), a meghitelezett napok száma szintén emelkedett – a 2018. évi 97 napról 173 napra – elsősorban annak eredményeként, hogy a szociális hozzájárulási adó, valamint a járulékbevételek és a hozzájárulások bevétele elmaradt a kiadások összegétől.

II. 2. A Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásainak teljesítése

Az Ny. Alap 2019. évi kiadásainak összege 3 509 894,7 millió forint. A kiadások döntő hányadát (99,8%-át) a nyugellátások képezik.

II. 2. 1. Nyugellátások

Az Ny. Alap 2019-ben is a saját jogú nyugellátásokat (öregségi nyugdíj, ezen belül a korbetöltött öregségi nyugdíj, valamint a legalább 40 év jogosultsági idővel rendelkező nők részére megállapított öregségi nyugdíj), valamint a hozzátartozói nyugdíjakat (özvegyi nyugdíjak főellátásként és kiegészítésként, szülői nyugdíj, árvaellátás) finanszírozta. Magyarország gazdaságának 2019. évi kiemelkedő teljesítményére tekintettel. 2019-ben azok is jogosultak voltak a nyugdíjprémiummal megegyező mértékű egyszeri juttatásra, akiknek az ellátását a tárgyévben állapították meg. Az Ny. Alap 2019. évi nyugdíjkiadása 3 502 308,8 millió forintot tett ki, amely a KSH – 2020. május 29-ei évközi – STADAT 3.1.9. adattáblája alapján a GDP 7,5 %-a. A kiadás éves szinten 2 millió 154 ezer személy ellátását fedezte.

II. 2. 1. 1. A Nyugdíjbiztosítási Alap 2019. évi nyugdíjkiadása – főbb adatok

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2019. évi nyugdíjkiadása 3 502 308,8 millió forint. Ez a teljesítés 57 466,2 millió forinttal, 1,7%-kal haladja meg a 3 444 842,6 millió forintos törvényi előirányzatot.

A nyugdíjprémium és egyszeri juttatás 45 927,1 millió forintos kiadási összegének figyelembevétele nélkül számolva, a nyugdíjkiadás összege 3 456 381,7 millió forint. Ez az összeg a nyugdíjprémium és egyszeri juttatás nélküli 3 420 169,6 millió forintos előirányzati összegnél 36 212,1 millió forinttal, 1,1%-kal magasabb. A Nyugdíjbiztosítási Alapból

finanszírozott nyugellátások főbb ellátáscsoportjainak 2019. évi kiadási adatait a következő táblázat tartalmazza.

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2019. évi nyugdíjkiadása

	Kiadás (millió forint)	Létszám (ezer fő/hó)	Egy ellátottra jutó átlagos kifizetés (Ft/fő/hó)
Öregségi nyugdíj	3 074 633,2	2 034	125 965
Korhatár felettiök öregségi nyugdíja	2 813 847,9	1 881	124 666
Nők korhatár alatti nyugellátása	260 785,3	153	141 910
Hozzá tartozói nyugellátás	381 160,4	760	41 798
Özvegyi nyugdíj összesen	351 786,3	703	41 714
Özvegyi nyugdíj főellátásként	53 677,4	63	70 851
Özvegyi nyugdíj kiegészítésként	298 108,9	640	38 838
Árvaellátás	29 374,1	57	42 831
Egyszeri segély	588,1		
NYUGDÍJKIADÁS (nyugdíjprémium és egyszeri juttatás nélkül)	3 456 381,7	2 154	133 698
Nyugdíjprémium	40 959,6		
Egyszeri juttatás	4 967,6		
Nyugdíjprémium és egyszeri juttatás együtt	45 927,1		
NYUGDÍJKIADÁS MINDÖSSZESEN (nyugdíjprémiummal és egyszeri juttatással)	3 502 308,8		

^{a)} A hozzátartozói kiegészítő ellátásban részesülők száma szerepel a sajátjogú nyugdíjknál is, így az összlétszámot nem emeli. A létszámban csak a főellátásként folyósított ellátások szerepelnek.

^{b)} A fő- és kiegészítő ellátások együttes összegének egy ellátott személyre vetítésével (tehát a főellátások 2 millió 154 ezres létszámának figyelembevételével) számolt érték.

II. 2. 1. 2. A nyugdíjkiadás alakulása az előirányzathoz viszonyítva

Az Alap 2019. évi kiadásainak 99,8%-a a nyugellátások, valamint a 2019 novemberében folyósított nyugdíjprémium és egyszeri juttatás ráfordítása. Ezek törvényi előirányzathoz viszonyított alakulását a következő táblázat mutatja be.

A 2019. évi nyugellátások, a nyugdíjprémium és egyszeri juttatás előirányzathoz viszonyított alakulása

	2019. évi		
	előirányzat (millió forint)	teljesítés (millió forint)	A teljesítés és az előirányzat különbsége (millió forint)
Nyugellátások kiadása	3 420 169,6	3 456 381,7	36 212,1
Nyugdíjprémium (előirányzat: Nyugdíjprémium céltartalék, teljesítés: nyugdíjprémium és egyszeri juttatás kiadása)	24 673,0	45 927,1	21 254,1
Összesen	3 444 842,6	3 502 308,8	57 466,2

II. 2 .1. 2. 1. A nyugdíjkiadások 2019. évi többletének főbb okai

A nyugdíjkiadások 36 212,1 millió forintos kiadási többlete döntő részben a 2018. évi folyamatok áthúzódó hatására, valamint a 2019. novemberi 0,7%-os kiegészítő nyugdíjmelésre vezethető vissza. A részletes levezetés a következő.

A bázisévi (2018-as) nyugdíjkiadások 13 308,6 millió forinttal meghaladták a 2019-es tervezési időszakban figyelembe vett várható értéket. Ennek oka a 2018. évi új nyugdíjnak a várható értéknél némileg magasabb színvonala, ebből adódóan a tervezettet meghaladó állománycserélődési hatás.

- **A magasabb báziskiadás 2019. évi hatása** (az ellátások tárgyévi emelkedését is figyelembe véve) mintegy **13 919,9 millió forintos többletkiadás volt.**
- A nyugdíjas fogyasztói árindex – 2019. I-VIII. havi tényadatok alapján, szeptember hónapban prognosztizált – éves várható mértéke 3,4% volt, meghaladva a tervezéskor kalkulált 2,7%-ot. Ehhez igazodva a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 62. § (4) bekezdése szerinti intézkedésre került sor. A 2019. januári 2,7%-os nyugdíjmelés novemberben januárra visszamenőleges hatályú, 0,7%-os mértékű emelés egészítette ki. (A Tny. 62. § (3) bekezdésének előírása szerint ennek egész évre járó különbözetét, tehát a novemberi nyugdíj $12 \cdot 0,7 = 8,4\%$ -át egyösszegben folyósították. A 0,7%-os emelés 2020 januárjában épült be a nyugdíjakba.) **A 0,7%-os kiegészítő intézkedés kiadása 22 792,2 millió forint volt.**
- A létszámváltozás, valamint az állomány cserélődése miatti kiadási hatás lényegében a terveknek megfelelően alakult. A nyugdíjasok havi átlagos létszáma az előző évi 2 millió 165 ezerről 2 millió 154 ezer főre mérséklődött. A havi átlagos ellátás összege 127 450 forintról 133 698 forintra emelkedett. A létszám-csökkenés mértéke minimálisan elmaradt a tervezettől, az ezzel járó többletkiadást viszont ellensúlyozta a némileg alacsonyabb cserélődési hatás. **A két tényező együttesen mintegy 500,0 millió forinttal mérsékelte a 2019. évi nyugdíjkiadásokat.**

A fentieket összefoglalva a 2019. évi nyugdíjkiadások előirányzatot meghaladó többletének főbb tényezői a következők:

	millió forint
2018. évi báziskiadások többlete	13 919,9
2019. novemberi 0,7 %-os kiegészítés hatása	22 792,2
Létszámnövekedés és cserélődés tervezettől eltérő alakulása	-500,0
Összesen:	36 212,1

III. 2. 1. 2. 2. Eltérés az előirányzattól ellátáscsoportonként

A nyugdíjprémium céltartalék nélkül számított – 3 420 169,6 millió forintos – 2019. évi nyugdíjkiadási előirányzatot a szintén nyugdíjprémium és egyszeri juttatás nélküli, 2019. évi **3 456 381,7** millió forintos ellátási kiadás 36 212,1 millió forinttal, 1,1%-kal haladja meg.

A Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott nyugellátások főbb ellátáscsoportjainak 2019. évi kiadását – összehasonlítva a bázisév tényadataival és a tárgyévi előirányzattal – a következő táblázat foglalja össze.

A Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott nyugellátások főbb ellátáscsoportjainak kiadási adatai

	2018. évi tény	2019. évi előirányzat	2019. évi módosított előirányzat ^{a)}	2019. évi tény	2019. évi tény/2019. évi előirányzat	2019. évi tény/2018. évi tény
Öregségi nyugdíj	2 934 399,5	3 031 760,6	3 031 745,6	3 074 633,2	101,4	104,8
Korhatár feletti öregségi nyugdíja	2 699 125,0	2 773 126,6	2 773 111,6	2 813 847,9	101,5	104,3
Öregségi nyugdíjként megállapított	2 335 668,9			2 462 354,1		105,4
Korhatár feletti rokkantsági nyugdíjból átsorolt	363 456,1			351 493,8		96,7
Nők korhatár alatti nyugellátása	235 274,5	258 634,0	258 634,0	260 785,3	100,8	110,8
Hozzá tartozói nyugellátás	375 845,2	387 809,0	387 809,0	381 160,4	98,3	101,4
Özvegyi nyugdíj összesen	345 770,0	357 348,0	357 348,0	351 786,3	98,4	101,7
Özvegyi nyugdíj főellátásként	56 882,7			53 677,4		94,4
Özvegyi nyugdíj kiegészítésként	288 887,3			298 108,9		103,2
Árvaellátás	30 075,2	30 461,0	30 461,0	29 374,1	96,4	97,7
Egyszeri segély	583,9	600,0	615,0	588,1	95,6	100,7
NYUGDÍJKIADÁS	3 310 828,6	3 420 169,6	3 420 169,6	3 456 381,7	101,1	104,4
Nyugdíjprémium és egyszeri juttatás együtt	35 912,7	24 673,0	24 673,0	45 927,1	186,1	127,9
NYUGDÍJKIADÁS MINDÖSSZESEN (nyugdíjprémiummal és egyszeri juttatással)	3 346 741,3	3 444 842,6	3 444 842,6	3 502 308,8	101,7	104,6

a) A 2018. évi L. törvény 11. § (2) bekezdése alapján a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter engedélyével, a nyugellátások előirányzatán belül a Korhatár feletti öregségi nyugdíjának előirányzatából 15 millió forint került átcsoportosításra az Egyösszegű méltányossági kifizetések (Egyszeri segély) előirányzatának növelésére.

Az egyes ellátási kiadások előirányzathoz viszonyított alakulásával kapcsolatban a következőket emeljük ki.

A **korhatár feletti öregségi nyugdíjának** 2 813 847,9 millió forintos kiadása a (méltányossági tételeket érintő átcsoportosítás miatt) módosított előirányzatot 40 736,3 millió forinttal haladja meg, ami 1,5 %-os túllépést jelent. Mivel a létszámalakulás a tervezettel lényegében megegyezik, a túllépés a kiegészítő nyugdíjmelés többletével és a magasabb átlagösszegű új megállapítások cserélődési hatásával magyarázható.

A **nők korhatár alatti nyugellátásának** 260 785,3 millió forintos kiadása, 2151,3 millió forinttal, 0,8 %-kal haladja meg a 258 634,0 millió forintos előirányzatát. Az előirányzathoz képest magasabb kiadás a tervezetthez képest nagyobb mértékű nyugdíjmeléssel és az átlagösszeg változásában szintén szerepet játszó cserélődéssel magyarázható. A kiadásnövekedést mérsékelte a nők korhatár alatti nyugellátásának tervezetthez képest bekövetkezett létszámváltozása.

Az **özvegyi nyugdíjak** 351 786,3 millió forintos kiadása 5561,7 millió forinttal, 1,6%-kal alacsonyabb a 357 348,0 millió forintos előirányzatánál. Az árvaellátás 29 374,1 millió forintos tényleges kiadása 1 086,9 millió forinttal, 3,6%-kal kisebb a 30 461,0 millió forintos tervezett összegnél. Összességében a hozzátartozói nyugellátásokra fordított 381 160,4 millió forintos kifizetés 6 648,6 millió forinttal, 1,7%-kal alacsonyabb a 387 809,0 millió forintos előirányzatnál.

A költségvetési törvény 11. § (2) bekezdése alapján a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter engedélyével **a méltányossági kifizetésekre fordítható keretösszegek között átcsoportosításra került sor.** A korhatár feletti öregségi nyugdíjának előirányzata – ennek részeként a méltányossági nyugdíjmelés keretösszege – 15 millió forinttal csökkent az egyösszegű méltányossági kifizetések (egyszeri segély) előirányzata javára. A **méltányossági kifizetésekből** az egyszeri segélyezésre felhasználható előirányzati összeg 600,0 millió forintról 615,0 millió forintra módosult, amely összeghez képest 588,1 millió forint került felhasználásra. A teljesítés 95,6%-a a módosult előirányzati összegnek.

II. 2. 1. 2. 3. A nyugdíjprémium és egyszeri juttatás 2019. évi többlete

A nyugdíjprémium és egyszeri juttatás többlete a GDP tervezett meghaladó emelkedésének eredménye. A 2019. évi költségvetés tervezésekor figyelembe vett 4,1%-os (összehasonlító áras) mutatóval szemben az évközi folyamatok alapján a GDP növekedés várható értéke 4,6% volt. Így a Tny. 101. § (5) bekezdése alapján kifizetett nyugdíjprémium, illetve a 237/2019. (X. 16.) Korm. rendelet szerinti egyszeri juttatás összege meghaladta a tervezettet. Az eredetileg kalkulált, a havi ellátás 15%-ának megfelelő (de legfeljebb 12 ezer forintos) összeg helyett a 27,5%-os (de legfeljebb 22 ezer forintos) nyugdíjprémium, illetve egyszeri juttatás kifizetésére került sor. Az egy főre jutó átlagos kifizetés összege 19 380 forint volt.

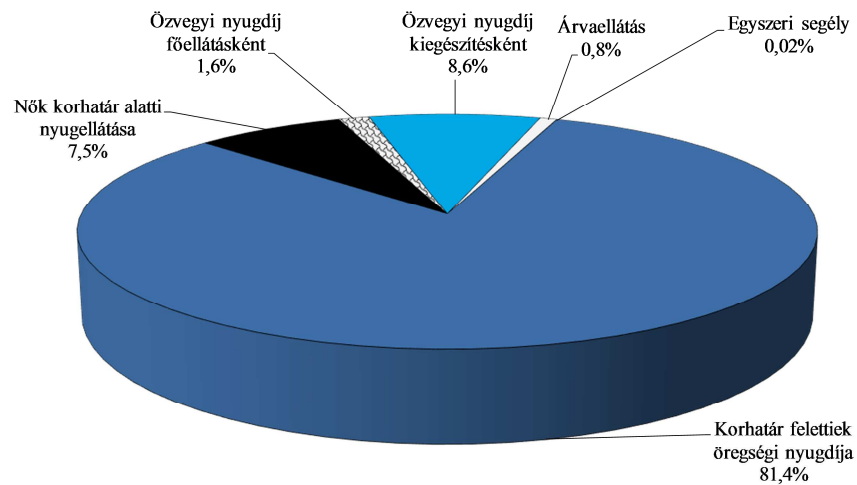
A nyugdíjprémium és egyszeri juttatás összkiadása ennek megfelelően 21 254,1 millió forinttal meghaladta a tervezettet.

Az összeállítás további része a 2019. évi nyugdíjkiadást – az ellátások összegébe nem beépülő – nyugdíjprémium és egyszeri juttatás kiadásai nélkül mutatja be.

II. 2. 1. 3. Az ellátáscsoportok kiadásának megoszlása

A nyugdíjkiadás döntő hányadát, 89,0%-át az öregségi nyugdíjakra fizették ki. Ezen ellátási csoporton belül a korhatár feletti öregségi nyugdíjakra fordított kiadás a teljes nyugellátási kiadás 81,4%-a volt. A hozzátartozói ellátások kiadásán belüli részaránya 11,0%, melynek döntő

részét (az összkiadás 8,6%-át) az özvegyi kiegészítő ellátások kiadásai tették ki. A következő ábrán az egyes ellátáscsoportok kiadásának megoszlása látható.

II. 2. 1. 4. A nyugdíjkiadások alakulása az előző évhez viszonyítva

A bázisévi 3 310 828,6 millió forintos nyugdíjkiadáshoz viszonyítva 2019-ben 145 553,1 millió forinttal, 4,4%-kal növekedett a nyugdíjkiadás. A növekedést az alábbi tényezők határozták meg.

II. 2. 1. 4. 1. A kiadásnövekedés összetevői

A kiadásnövekedés levezetésekor (eltérően a Nyugdíjbiztosítási Alap költségvetési adataitól) a visszaérkezett tételek levonását megelőző kiadási értékekkel, vagyis a ténylegesen folyósított ellátásokkal szükséges számolni. (Ez a kiadás feleltethető meg az ellátási létszámnak.)

A visszaérkezett ellátások 6528,6 millió forint összegű kiadási tételének levonása nélküli, folyósított ellátási összeg 3 317 357,2 millió forint volt 2018-ban. A 2019. évi folyósított kiadási összeg 3 462 977,2 millió forint, amely szintén tartalmazza a visszaérkezett tételek 6595,5 millió forintos kiadását.

A folyósított kiadások változásának összetevői:

- **4,9%-os átlagnövekedés** a Kormány 240/2018. (XII. 12.) rendeletében foglaltaknak megfelelően végrehajtott **2019. január 1-jei hatályú 2,7%-os emelés**, a 238/2019. (X. 16.) Korm. rendelet alapján végrehajtott novemberi, 12*0,7%-os egyösszegű kiegészítés és az **1,5%-os állomány összetétel-változás**; valamint
- **0,5%-os létszámcsökkenés.**

A folyósított ellátások kiadás-emelkedésének átlag- és létszámösszetevői a következők:

3 317 357,2 millió forint (2018. évi nyugdíjkiadás) * **1,0490** (átlagos ellátási összeg emelkedése) * **0,9952** (létszámváltozás) ~ **3 462 977,2 millió forint** (2019. évi nyugdíjkiadás).

A 3 462 977,2 millió forintos nyugdíjkiadási összegből a visszaérkezett ellátások 2019. évi 6595,5 millió forintos összegét levonva adódik a 3 456 381,7 millió forintos költségvetési összeg.

A kiadásnövekedés összetevői a költségvetési kiadások alapján:

A Nyugdíjbiztosítási Alap nyugdíjkiadásainak növekedésében az egyes tényezők hatása a következő:

– nyugdíjemelés	110 423,9	millió forint
– cserélődés, összetétel-változás	51 208,6	millió forint
– létszámváltozás	-16 012,6	millió forint
– visszautalt ellátások miatti korrekció (kerekítve)	-66,8	millió forint
Együttesen:	145 553,1	millió forint

II. 2. 1. 4. 2. A nyugellátások átlagos összege

A visszaérkezett ellátásokkal csökkentett, valamint a nyugdíjprémium és egyszeri juttatás kifizetése nélküli ellátási kiadás alapján számolt átlagos ellátás összege 2019-ben átlagosan 133 698 forint volt. Ez 4,9%-kal magasabb a 2018. évi 127 450 forintos összegnél.

A Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott nyugellátások átlagos összege*

	2018. évi átlag	2019. évi átlag	Ft/fő/hó; százalék 2019. év/ 2018. év
Öregségi nyugdíj	120 130	125 965	104,9
Korhatár feletti öregségi nyugdíj	119 212	124 666	104,6
Nők korhatár alatti nyugellátása	131 769	141 910	107,7
Hozzá tartozói nyugellátás			
Özvegyi nyugdíj összesen			
Özvegyi nyugdíj főellátásként	68 738	70 851	103,1
Özvegyi nyugdíj kiegészítésként	37 335	38 838	104,0
Árvaellátás	41 592	42 831	103,0
ELLÁTÁSOK ÖSSZESEN^{a)}	127 450	133 698	104,9

^{*)} A visszaérkezett ellátások figyelembevételével számolt ellátási kiadás alapján.

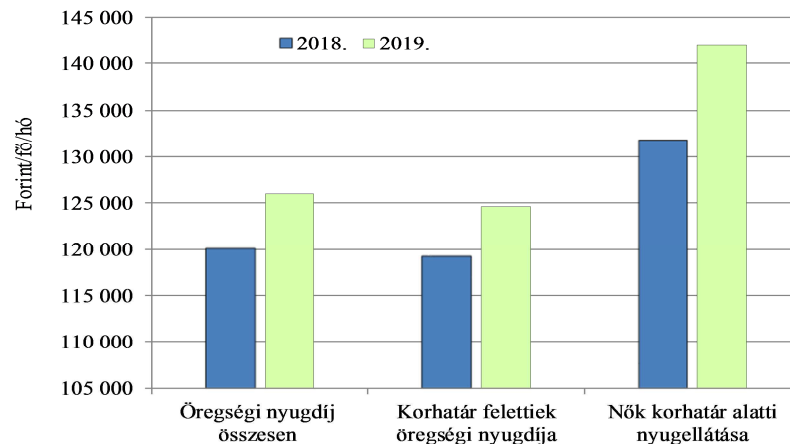
^{a)} A fő- és kiegészítő ellátások együttes összegének egy ellátott személyre vetítésével (tehát a főellátások számának figyelembevételével számolt érték).

Az ellátási átlagösszegek 4,9 % növekedésében a legfontosabb tényező a nyugdíjemelés. **2019. január 1-jei hatállyal 2,7 %-os nyugdíjemelésre került sor** a 240/2018. (XII. 12.) Korm. rendelet értelmében. A 2,7 %-os emelés éves hatása 87 631,7 millió forintot jelentett a teljes növekményből. A januári nyugdíjemelésből közel 2 millió 157 ezer fő részesült. Az emelés egy főre jutó összege meghaladta a 3400 forintot.

A nyugdíjas fogyasztói árindex 2019-re vonatkozó, 3,4%-os prognózisa alapján, 2019 novemberében további 0,7%-os mértékű kiegészítő intézkedésre került sor, amelynek kiadása 22 792,2 millió forint volt. A januárig visszamenőleges egyösszegű kiegészítést 2 millió 74 ezer fő részére folyósították. Az ellátási átlagösszegek növekedésében a nyugdíjemelés mellett a nyugdíjas állomány belső összetételének változásából adódó hatás is szerepet játszott. Ennek legfontosabb eleme, az állományba beléptek és kikerültek ellátásának különbsége (az ún.

cserélődés). Tovább növeli az ellátási átlagot, hogy a viszonylag alacsony összegű hozzátartozói főellátások (özvegyi nyugdíj, árvaellátás) létszáma jelentősen (8,4, illetve 5,2 százalékkal) csökkent a vizsgált időszakban. Így az állományban megnőtt a jóval magasabb átlagos összegű öregségi nyugdíjak részaránya. Nagyrészt ezek eredményeként (illetve egyéb kisebb jelentőségű folyamatok hatására) az egy főre jutó ellátás az intézkedésen túl 1,5%-kal emelkedett.

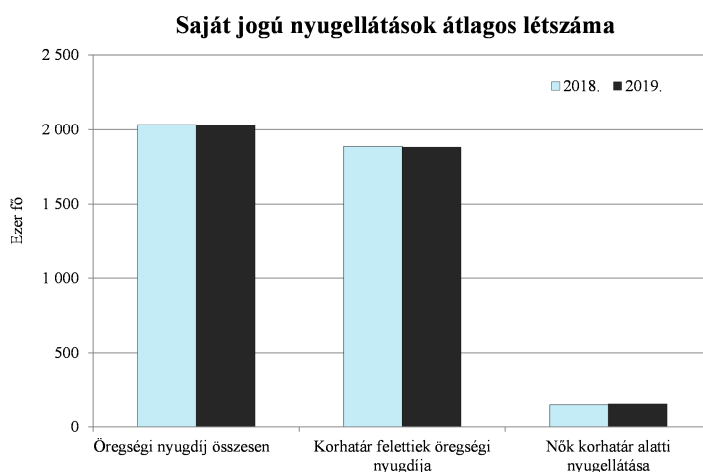
Saját jogú nyugellátások átlagos összege

II. 2. 1. 5. Az ellátások létszáma

2019-ben átlagosan **2 millió 154 ezer fő** részesült a Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott nyugellátásban. Ez **10,4 ezer fővel, tehát 0,5%-kal alacsonyabb** az előző év átlagos létszámánál.

2019 januárjában 64 évre emelkedett a nyugdíjkorhatár, amelyet az 1955-ben született, nagy létszámú korosztály töltött be az év során. A valorizációs szorzók márciusi megjelenését követően, az új megállapítások számában már egyre erőteljesebben mutatkozott meg a beáramlás. Az év egészére vonatkozóan több, mint 75 ezer új korhatár feletti öregségi nyugdíj megállapítására került sor. Technikailag ennek hatását ellensúlyozta a 2018. évi folyamatok áthúzódó hatása, mivel 2018. II. félévében a nyugdíjkorhatár emelkedett, így nem volt olyan korosztály, amely azt ebben az időszakban érte volna el. E félév létszámcsökkenésének 2019-re áthúzódó hatása is érdemben befolyásolta az öregségi nyugdíjak létszámváltozását. A hozzátartozói ellátások tekintetében is tovább folytatódott a létszámcsökkenés. A nők korhatár alatti nyugdíjában részesülők száma azonban tovább emelkedett, amely a nyugdíjas kör egészének létszámcsökkenését mérsékelte. A fenti folyamatok, valamint a halálozás együttesen eredményezték a létszám 0,5%-os csökkenését.

A Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott ellátások főbb ellátáscsoportjainak létszáma

	2018. év	2019. év	2019. év/ 2018. év
	Létszám (ezer fő/hó)		
Öregségi nyugdíj	2 035,6	2 034,1	99,9
Korhatár feletti öregségi nyugdíja	1 886,8	1 880,9	99,7
Nők korhatár alatti nyugellátása	148,8	153,1	102,9
Hozzá tartozói nyugellátás	774,0	759,9	98,2
Özvegyi nyugdíj összesen	713,8	702,8	98,5
Özvegyi nyugdíj főellátásként	69,0	63,1	91,6
Özvegyi nyugdíj kiegészítésként ^{a)}	644,8	639,6	99,2
Árvaellátás	60,3	57,2	94,8
LÉTSZÁM ÖSSZESEN^{a)}	2 164,8	2 154,3	99,5

^{a)} A hozzátartozói kiegészítő ellátásban részesülők száma szerepel a sajátjogú nyugdíjajánál is, így az összlétszámot nem emeli.

A **korhatár feletti öregségi nyugdíjak** létszáma 0,3%-kal alacsonyabb a vizsgált időszakban az előző évhez képest. Ebből az ellátotti körből a megállapításkor is öregségi nyugdíjasok száma 0,8%-kal csökkent 2019-ben. A korhatár feletti rokkantsági nyugdíjakból átsorolt korbetöltött öregségi nyugdíjasok száma tovább mérséklődött, 2019-ben 5,9%-kal (mivel e csoport létszáma már nem bővül). A nők korhatár alatti ellátásából a korbetöltéskor átsoroltak létszáma 2019-ben átlagosan 24,1 ezer fővel növelte a korhatár feletti öregségi nyugdíjasok létszámát. A **nők korhatár alatti nyugellátásából** 2019-ben 4,3 ezer fővel, 2,9%-kal részesülnek többen, mint 2018-ban.

Tovább folytatódott a hozzátartozói főellátások számának – demográfiai és jogszerzési okok miatti – hosszú évek óta tartó visszaesése is, 5,8 ezer fővel, 8,4%-kal csökkent a létszám. A kiegészítő ellátások száma 0,8%-kal mérséklődött 2019-ben.

Méltányossági emelések, ellátások

A méltányossági emelések hatására a 2019. évi kiadás 1 414,6 millió forinttal emelkedett. A 788 millió forintos éves keretösszegeből a tárgyévi emelésekre 783,1 millió forintot fizettek ki, míg az előző évi emelések áthúzódó hatása mintegy 631,5 millió forint volt.

A költségvetési törvény szerint a Nyugdíjbiztosítási Alap fejezeténél a Nyugellátások alcímen belül az adott előirányzat terhére méltányossági alapon megállapításra kerülő nyugellátásra 200 millió forint, méltányossági alapú nyugdíjemelésre 800 millió forint, egyszeri segélyre 600 millió forint volt felhasználható. A II.-III. negyedévben felfutó segélykérelmek számára és összetételére tekintettel az előirányzatok között átcsoportosításra került sor, melynek engedélyezését követően az előirányzatok a következőképpen módosultak: a méltányossági alapon megállapításra kerülő nyugellátás előirányzata 197 millió forintra, a méltányossági alapú nyugdíjemelés előirányzata 788 millió forintra, az egyszeri segély előirányzata 615 millió forintra módosult.

2019-ben 53 112 fő kérelmezett méltányossági nyugdíjemelést. Közülük 32 915 személy igényét teljesítették. A teljesítési arány az elbírált kérelmek számához viszonyítva 62,6%-os, az egy főre jutó emelés havi átlaga 3690 forint.

A nyugdíjak méltányossági jogkörben történő megállapítása iránt 2423 fő nyújtott be kérelmet, melyből 1037 fő részére állapítottak meg nyugellátást. A teljesítési arány az elbírált 3733 ügyszámhoz viszonyítva 27,8%-os volt. A 25. életévüket betöltött, továbbtanulók árvaellátásának továbbfolyósítása iránti kérelmet 2019-ben 532 fő nyújtott be; az év során elbírált 511 közül 368 kérelmet teljesítettek (72,0%).

Egyszeri segély iránti kérelmet 46 165 fő nyújtott be. Az összes elbírált kérelemből 32 756 teljesítésére került sor (66,1%). A segélyek átlagösszege 17 957 forint volt.

II. 2. 1. 6. Reálérték alakulásának értékelése

A nyugdíjak reálértékének alakulását **kétféle megközelítésben** vizsgáljuk. Az egyik arra ad választ, hogy az **állományban folyamatosan benn levők nyugdíjának reálértéke hogyan változott**. Tehát a **nyugdíjemelések** (és egyéb nyugdíjnövelő intézkedések) fogyasztói árszínvonalhoz viszonyított változását méri.

A tartósan állományban levőkre vonatkozó reálérték-index azonban **nem a teljes nyugdíjas társadalom reálérték-viszonyait fejezi ki**. Minél hosszabb időszakot vizsgálunk ilyen módon, annál kevésbé reálisak a változatlan állomány reálérték-adatai, hiszen az állomány időközben jelentősen kicserélődik. Újonnan megállapított nyugellátások kerülnek be, illetve az elhunyt nyugdíjasok csökkentik a létszámot. Mindkét változás jellemzően növeli az ellátási átlagot, mivel az új nyugdíjak annál magasabbak, az elhunytak átlagos ellátása pedig alacsonyabb.

Ezért indokolt a **teljes öregségi nyugdíjas állomány átlagos ellátásának éves emelkedését is összehasonlítani az árindex-szel**. E mutatóban a nyugdíjemeléseken, egyéb nyugdíjintézkedéseken túl **az állomány-cserélődés – tehát alapvetően az új nyugdíjak elhunytakénál magasabb átlagának – hatása is megjelenik**.

2019-ben összességében 3,4%-os nyugdíjemelés végrehajtására került sor, kizárólag a rendszeres emeléseket figyelembe véve. A 2019. novemberi nyugdíjprémium és egyszeri juttatás hatásával is számolva a növekedés kismértékben meghaladja a nyugdíjas fogyasztói árszínvonal 2019. évi 3,5 %-os emelkedését. **A saját jogú öregségi nyugdíjas állomány átlagos ellátásának 4,9%-os (tehát az állomány-cserélődést is tartalmazó) emelkedése 1,3%-os reálérték-növekedést jelent.**

Természetesen a nyugdíjak értékalkulásának két, eltérő szemléletű mutatója között hosszabb távon tovább nő a különbség. **1989-hez viszonyítva például a végig állományban lévők nyugdíja 20,9-szeresére nőtt, az (értelemszerűen az aktuális, tehát jelentősen változott állományokra kalkulált) átlagnyugdíj viszont 23,7-szeresére.** (Alapvetően a folyamatosan beáramló új nyugdíjak ellátásnövelő hatása miatt.) **Ebből kiindulva, az eltelt időszak fogyasztói árnövekedését (2002-től a nyugdíjasokét) figyelembe véve a két szemléletben az ellátások reálértéke 15,9%-kal illetve 31,6%-kal emelkedett 1989 óta összesen.**

Az egyes évekre bontott hatásokat a következő táblázat szemlélteti.

A nyugdíjak értékalakulásának mutatói

Évek	Fogyasztói árindex ^{a)}	Nyugdíj- emelés ^{b)}	Átlagnyugdíj növekedése ^{c)}	Nyugdíjak reálérték-változása ^{d)}	
				a nyugdíj-emelés alapján	az átlagnyugdíj növekedése alapján
1989					
1990	28,9	22,0	25,6	-5,4	-2,5
1991	35,0	25,6	24,8	-7,0	-7,5
1992	23,0	20,0	12,9	-2,4	-8,2
1993	22,5	18,0	19,7	-3,7	-2,3
1994	18,8	24,8	24,9	5,1	5,1
1995	28,2	15,4	15,5	-10,0	-9,9
1996	23,6	12,6	12,7	-8,9	-8,8
1997	18,3	19,5	20,1	1,0	1,6
1998	14,3	21,6	22,0	6,4	6,8
1999	10,0	14,2	14,1	3,8	3,7
2000	9,8	10,8	11,8	0,9	1,9
2001	9,2	15,9	16,5	6,1	6,7
2002	5,3/5,3	15,8	16,3	10,0	10,4
2003	4,7/4,6	13,1	13,9	8,1	8,9
2004	6,8/7,3	9,6	10,9	2,1	3,4
2005	3,6/3,9	9,5	11,4	5,4	7,2
2006	3,9/5,0	7,6	9,5	2,5	4,3
2007	8,0/10,7	6,5	10,4	-3,8	-0,2
2008	6,1/6,9	7,3	10,4	0,4	3,3
2009	4,2/4,9	-1,9	-1,4	-6,5	-6,0
2010	4,9/4,5	1,6	3,2	-2,8	-1,2
2011	3,9/4,4	4,3	1,1	-0,1	-3,1
2012	5,7/5,7	5,9	7,4	0,2	1,6
2013	1,7/1,5	5,2	6,1	3,6	4,5
2014	-0,2/- 0,6	2,4	2,6	3,0	3,3
2015	-0,1/0,4	1,8	2,8	1,4	2,4
2016	0,4/0,6	1,6	2,6	1,0	2,0
2017	2,4/2,3	2,4	3,1	0,1	0,8
2018	2,8/2,7	3,0	5,2	0,3	2,4
2019	3,4/3,5	3,4	4,9	-0,1	1,3

^{a)} 2001-ig általános, 2002-től általános és nyugdíjas fogyasztói árindex.

b) A nyugdíjasok teljes körére kiterjedő intézkedések (éves rendszeres emelések, a 13. havi nyugdíj fokozatos bevezetése és megszüntetése) hatását jelző mutatók találhatók.

c) A sajátjogú öregségi nyugdíjasok átlagos nyugdíjösszeg növekedése, amelyben az emelések (intézkedések) mellett megjelenik az állomány változásának hatása is.

d) A nyugdíjak reálérték változása a nyugdíjas árindexszel számolva.

II. 2. 1. 7. Tájékoztatás a Nyugdíjbiztosítási Alap visszaérkezett ellátásairól

A Nyugdíjbiztosítási Alap 2019. évi nyugdíjkiadását csökkentő, visszaérkezett ellátások összege **6648,9 millió forint**. A 2018. évi visszaérkezett tételek **6529,8 millió forintos** összegéhez viszonyítva a 2019. évi összeg 119,1 millió forinttal, 1,8%-kal magasabb.

A következő táblázat a visszaérkezések részletes adatait mutatja be ellátásonkénti bontásban.

Visszaérkezett ellátások

Ellátás	Kiadás (millió forint)	
	2018.	2019.
Öregségi nyugdíj	5 385,7	5 482,1
korbetöltött öregségi nyugdíj	5 304,2	5 416,8
- <i>öregségi nyugdíjként megállapított nyugdíj</i>	4 242,4	4 329,7
- <i>korhatár feletti rokkantsági nyugdíjából átsorolt öregségi nyugdíj</i>	1 049,9	1 066,2
- <i>a nők korhatár alatti nyugellátásából korbetöltéskor átsorolt öregségi nyugdíj</i>	11,9	20,9
nők korhatár alatti nyugellátása	81,5	65,3
Hozzá tartozói nyugellátás	1 142,7	1 113,2
árvaellátás	83,2	82,3
özvegyi nyugdíj	1 059,6	1 030,9
- <i>özvegyi nyugdíj főellátásként</i>	256,7	223,6
- <i>özvegyi nyugdíj kiegészítésként</i>	802,9	807,2
Egyszeri segély	0,2	0,2
Nyugdíjprémium és egyszeri juttatás^{a)}	1,1	53,4
Nyugdíjprémium	1,1	52,6
Egyszeri juttatás	0,0	0,8
ÖSSZESEN:	6 529,8	6 648,9

a) A kiadási adatok tartalmazzák az adott évi nyugdíjprémiumhoz és egyszeri juttatáshoz kapcsolódó kifizetések visszaérkezett tételei mellett, az előző év elhúzódó megállapításaiból származó kifizetések visszaérkezett tételeit is.

II. 2. 2. Nyugdíjbiztosítás egyéb kiadásai

millió forint; százalék

Megnevezés	2018. évi teljesítés	2019. évi előirányzat	2019. évi teljesítés	2019. évi telj. a előir. %-ában	2019. évi telj. a 2018. évi %-ában
<i>Nyugdíjbiztosítás egyéb kiadásai</i>	<i>5 674,4</i>	<i>6 162,0</i>	<i>7 283,1</i>	<i>118,2</i>	<i>128,4</i>
Postaköltség	4 777,2	4 621,5	5 114,9	110,7	107,1
Egyéb kiadások	897,2	1 540,5	2 168,3	140,8	241,7

A költségvetési törvény a Nyugdíjbiztosítás egyéb kiadásai jogcímen 6162,0 millió forint összegű előirányzatot tartalmazott.

A *Nyugdíjbiztosítás egyéb kiadásainak* teljesítési összege 7283,1 millió forint, amely 1121,2 millió forinttal, 18,2%-kal magasabb az előirányzatnál, és 1608,8 millió forinttal 28,4%-kal magasabb a bázisidőszaki értéknél.

A **Nyugdíjbiztosítás egyéb kiadásai döntő részét** (70,2%-át) a postaköltség 5114,9 millió forint összege teszi ki, amely 493,4 millió forinttal, 10,7%-kal több az előirányzatnál, az előző évi teljesítésnél pedig 337,7 millió forinttal, 7,1%-kal magasabb. Az éves előirányzat a 2018. évi várható teljesítés és a tervezés során meghatározott 2,7%-os fogyasztói árnövekedés figyelembevételével került meghatározásra. A megnövekedett postaköltség oka, hogy a 2019 decemberében megkötött, 2019. évre visszamenőlegesen érvényes tarifamegállapodás – a Pénzügyminisztériummal történő egyeztetéseket követően – a tervezett fogyasztói árnövekedésnél magasabb mértékben került megkötésre. A kiadások jelentős részét kitevő nyugellátási utalványok díjtétele 13,6%-kal növekedett, továbbá közel azonos mértékben emelkedett a nyilatkozat nyomtatványok postai kezelésének díja, valamint az év első negyedévében postázásra kerülő utazási utalványok postai díja is.

A postaköltségek 76,6%-át a nyugellátások utalásához kapcsolódó postautalvány 3920,2 millió forint költségei teszik ki. A postaköltségek 23,4%-át a levélposta költségek jelentik.

Az egyéb kiadások 2168,3 millió forint összegben teljesültek, amely 627,8 millió forinttal, 40,8%-kal több az előirányzatnál, és 1271,1 millió forinttal, 141,7%-kal magasabb a bázisidőszaki teljesítésnél.

Az egyéb kiadások legjelentősebb tétele (64,8%-a) a nyugdíjtranszfer – amelyet az Európai Unió tisztviselőinek és más alkalmazottainak nyugdíjbiztosítási átutalásáról és visszautalásáról, valamint az egyes nyugdíjbiztosítási tárgyú és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2012. évi CXII. törvény, és a végrehajtására kiadott 219/2012. (VIII. 13.) Korm. rendelet szabályoz – 1404,4 millió forint összege, a bázis évhez képest mintegy ötszörösére emelkedett. A magas Nyugdíjtranszfer teljesítést a 2019. évben lezajlott Európai Unió parlamenti képviselő választás indokolta.

Az egyéb kiadások között jelenik meg többek között a nyugdíjszakmai nyomtatványok költsége, a bankköltség, az előző évet érintő egyes bevételek visszatérítése, a fordítás költsége.

II. 2. 3. Vagyongazdálkodás kiadásai

millió forint; százalék

Megnevezés	2018. évi teljesítés	2019. évi előirányzat	2019. évi teljesítés	2019. évi telj. az előir. %-ában	2019. évi telj. a 2018. évi %-ában
Vagyongazdálkodás kiadásai	1,6	3,0	1,5	50,0	93,8
Ellátások fedezetésre szolgáló vagyongazdálkodás kiadásai	1,6	3,0	1,5	50,0	93,8

A vagyongazdálkodás kiadási tételeinek 96,0%-át az Ny. Alap ellátási vagyonába tartozó, járuléktartozás fejében átvett ingatlanokhoz (társasházi tulajdonrészhez) kapcsolódó közösköltség teszi ki.

Az ellátások fedezetére szolgáló vagyongazdálkodás kiadása mintegy 1,5 millió forint volt, amely az előirányzat felét teszi ki.

III. A Nyugdíjbiztosítási Alap ellátási szektorának mérlegtagozódása és egyes tételeinek alakulása

ESZKÖZÖK

Az eszközök éves záró állománya 30 499,2 millió forint. Az eszközök állománya az előző évhez viszonyítva 47,0%-kal csökkent.

A készletek a beszámolási időszakban 11,9 millió forinttal csökkentek, mely az előző időszakhoz képest 3,2%-os állománycsökkenést mutat. Az év végi állomány 357,9 millió forint, mely a követelés (járuléktartozás) fejében, értékesítési céllal átvett készletek 211,0 millió forintos, valamint a vásárolt készletek 146,9 millió forintos állományát tartalmazza.

A pénzeszközök állománya a 2018. évi 23 449,9 millió forintos állományhoz képest, 2019. évben 0,8 millió forintot mutat. Ez 23 449,1 millió forint összegű csökkenést tükröz. A pénzeszközök között az Ny. Alap kezelője a kincstári számlák és a pénztárak tételeit tartja nyilván.

Az eszközök legnagyobb, 98,8%-os hányadát az ellátási szektorban a követelések adják, melynek értéke 30 140,5 millió forint.

A Mérlegben a követelések között került kimutatásra a közhatalmi bevételekkel összefüggésben keletkező követelés, melynek értékvesztéssel csökkentett összege 28 859,6 millió forint, mely 2883,2 millió forinttal, 9,1%-kal csökkent az előző évhez viszonyítva.

A 2019. évben a közhatalmi bevételek NAV követelés állománya 113 435,5 millió forint, az elszámolt értékvesztés összege 84 575,9 millió forint.

A követelések kisebb része a működési bevételek járulék jellegű követeléseiből (megtérített ellátás, mulasztási bírság, járulék tartozás fejében megítélt pénzkövetelések) 296,2 millió forint, illetve a jogalap nélküli ellátás követelés 614,3 millió forintos állományából tevődik össze. Összességében a működési bevételek követelés állománya az előző évhez viszonyítva 153,6 millió forinttal csökkent.

A költségvetési évben esedékes követelések összege 29 770,1 millió forint, amely 3036,8 millió forinttal, 9,3%-kal alacsonyabb az előző évinél, mely feltételezhetően a követelésállomány csökkenésével és a hatékonyabb behajtási tevékenységgel magyarázható.

A költségvetési évet követően esedékes követelések összege 56,2 millió forint, mely az előző évhez képest jelentős 6,2 millió forint csökkenést mutat.

A követelések között mutatjuk ki a követelés jellegű sajátos elszámolásokat 314,2 millió forinttal, mely az adott előlegek 214,1 millió forintos, és a nem társadalombiztosítási ellátásokhoz kapcsolódó kifizetések, meg nem térített 100,1 millió forintos értékét foglalja magába. Ezen sajátos elszámolásoknál a nyitó adatokhoz képest a csökkenés 586,2 millió forint volt.

Aktív időbeli elhatárolások állománya nem volt 2019 évben.

FORRÁSOK

A források záró állománya 30 499,2 millió forint, mely a saját tőke -76 706,0 millió forint és a kötelezettségek 107 205,2 millió forint összegéből tevődik össze.

A saját tőke 2018. évi 54 071,4 millió forintos záró adatához képest 2019. évben ezen a mérlegsoron -76 706,0 millió forint szerepel, amelyet a 130 777,4 millió forintos mérlegszerinti negatív eredmény okoz.

A kötelezettségek állománya összességében az előző évi adatokhoz képest jelentős mértékben, 103 687,2 millió forinttal nőtt. A nagymértékű kötelezettségváltást a KESZ hitel 103 698,4 millió forintos igénybevétele okozta.

Passzív időbeli elhatárolások állománya 2019 évben nem volt.

IV. Nem a Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott ellátások 2019. évi alakulása

2019. évben a nem az Ny. Alapból finanszírozott ellátások összes kiadása 147 652,2 millió forint, megtérítése 147 552,8 millió forint, a finanszírozási hiány 99,4 millió forint volt.

A 2019. évi finanszírozás helyzetét tekintve a központi költségvetés által finanszírozott **korhatár alatti ellátások** kiadásai 92 691,6 millió forint összegben teljesültek, amely 3293,6 millió forinttal meghaladta az éves előirányzat összegét (89 398,0 millió forint). A szolgálati járandóság kiadásai 2106,9 millió forinttal maradtak el az előirányzattól, a korhatár előtti ellátások és a táncművészeti életjáradék kiadásai 5400,5 millió forinttal haladták meg az előirányzatot.

A kiadások 0,5%-kal csökkentek a korhatár alatti ellátások 2018. évben teljesített kifizetéseihez (93 145,4 millió forinthez) képest. A kiadás csökkenése a létszám csökkenés és az ellátási átlag növekedésének eredője.

A megtérítések összege 92 668,5 millió forint, 23,1 millió forinttal elmarad a kiadásoktól, amelyet a zárszámadás keretében kell a központi költségvetésnek az Ny. Alap a részére megtérítenie.

Korhatár alatti ellátásban 2019. évben átlagosan 36 864 fő részesült, az átlagos ellátás havi összege 207 679 forintot tett ki. Ezen belül:

- szolgálati járandóságban részesült 28 492 fő, 210 115 forint/fő/hó átlaggal,
- korhatár előtti ellátásban pedig 8340 fő, 199 483 forint/fő/hó átlaggal,
- táncművészeti életjáradékban 53 fő, akiknek havi ellátási átlaga 187 930 forint volt.

A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások ellátási kiadásai 26 242,3 millió forint összegben teljesültek (ebből 267,2 millió forint postaköltség), amely 6,0%-os csökkenést jelent a 2018. évben teljesített kifizetésekhez (27 926,4 millió forinthez) képest. Ezen ellátások kiadásai 139,3 millió forinttal alacsonyabbak az éves előirányzat összegénél. Ugyanitt – de a beszámolási rendszerben külön soron – kerül elszámolásra a hősi

halott hozzátartozójának kiegészítő hozzátartozói támogatása, amelynek kiadása és megtérítése is 1,0 millió forint volt.

A politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések kiadása 317,7 millió forinttal túlteljesült az előirányzathoz képest. Az átmeneti bányászjáradék, szénjárandóság kiegészítése és keresetkiegészítés 768,6 millió forinttal, mezőgazdasági járadék 130,6 millió forinttal, a házastársi pótlék kiadása 17,1 millió forinttal, valamint az egyéb támogatások kiadása 2,3 millió forinttal maradt el az előirányzattól.

A megtérítések összege 26 182,0 millió forintban teljesült, amely 60,4 millió forinttal elmarad a kiadásoktól, a hiányt a zárszámadás keretében kell az Ny. Alap részére megtéríteni.

Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő ellátást 2019. évben átlagosan 99 809 fő kapott, az egy főre jutó havi ellátás összege pedig 21 440 forint volt. Ezen belül:

- átmeneti bányászjáradékban, szénjárandóság kiegészítésben és keresetkiegészítésben 2507 fő részesült, 266 075 forint/fő/hó átlaggal,
- mezőgazdasági járadékot 1691 fő részére folyósítottak, 62 226 forint/fő/hó átlaggal,
- politikai rehabilitációval kapcsolatos kiegészítés jogcímen 68 926 fő kapott átlagosan 17 081 forintos havi ellátást,
- házastársi pótlékot és jövedelempótlékot 11 347 fő kapott, 16 615 forintos havi ellátási átlaggal,
- egyéb támogatásban (lakbér-hozzájárulásban, cukorbeteg támogatásban) 15 339 fő részesült.

A **művészeti nyugdíjsegélyek kiadása** a 2019. évben 1324,0 millió forint, a megtérítés 1323,8 millió forint volt, kismértékű hiányt eredményezve.

MAK nyugdíjsegélyt 2019. évben 1879 fő részére folyósítottak, 58 227 forintos havi átlagos ellátási összegben.

A **közjogi méltóságok** részére járó juttatás, valamint a közjogi méltóságok utáni hozzátartozói nyugellátás kiadása 174,2 millió forint, megtérítése 174,3 millió forint volt 2019. évben, a 0,1 millió forintos többletet a zárszámadás keretében kell rendezni.

A **pénzbeli kárpótlás** 670,7 millió forintos kifizetése az előirányzat 699,5 millió forintos összegéhez képest 28,8 millió forintos megtakarítást eredményez.

A **Párizsi Békeszerződés alapján folyósított életjáradékok** kiadásainál, amelyek összege 1741,5 millió forint, az előirányzat 1903,3 millió forint összegéhez mérten 161,8 millió forint megtakarítás mutatkozik.

A pénzbeli kárpótlás kiadásai 19,5%-kal, míg a Párizsi Békeszerződés alapján folyósított életjáradékok kiadásai 8,5%-kal alacsonyabbak a 2018. évi kiadásoknál. Az ellátottak száma mindkét ellátás esetében csökkent (20,1 illetve 9,1%-kal), viszont mind a pénzbeli kárpótlás alapösszegének, mind a Párizsi Békeszerződés alapján folyósított életjáradékok összegének emelésére sor került az év folyamán.

E két ellátás esetében a megtérítések összege együttesen 2412,6 millió forint, amely 0,5 millió forinttal meghaladja a kiadások összegét, a többletet zárszámadás keretében kell a Nyugdíjbiztosítási Alapnak a központi költségvetés részére visszautalnia.

A Hadigondozottak Közalapítványa által finanszírozott hadigondozotti ellátások, és az MNV Zrt. által finanszírozott vagyoni kárpótlási, valamint az Nemzeti Földügyi Központ (a továbbiakban: NFK) által finanszírozott termőföld életjáradékra váltásából adódó kiadások megtérítése – a jogszabályokban rögzített utólagos finanszírozási rendnek és a finanszírozókkal kötött megállapodásokban foglaltaknak megfelelően – a kifizetésekhez igazodik. Az éves szinten

mutatkozó eltérések a hőközi kifizetésekből, illetve az év végi elszámolások miatti időbeli eltolódásokból adódnak. Részletezve:

A **hadigondozotti ellátások** kiadásai 15 566,5 millió forint összegben teljesültek, megtérítése 15 556,8 millió forint volt, 9,7 millió forint „alul”-finanszírozást eredményezve. A hadigondozotti ellátások kiadásai 11,0%-kal emelkedtek a 2018. évi kiadásokhoz képest.

A **vagyoni kárpótlási életjáradék** kiadása 609,1 millió forint, megtérítése 609,2 millió forint volt, így a finanszírozási többlet 0,1 millió forint.

A vagyoni kárpótlási életjáradék kiadásai 18,3%-kal elmaradnak a 2018. évi kiadástól.

Az ellátottak száma a vagyoni kárpótlás esetében 20,6%-kal csökkent, míg a hadigondozotti ellátások esetében pedig 28,2%-kal nőtt.

A **termőföld átadása ellenében megszerezhető életjáradék** kiadása 2019. évben 8 631,2 millió forint volt, amely 4,4%-kal alacsonyabb a 2018. évi kiadásnál. Az ellátottak létszáma ebben az ellátási körben 6,2%-kal csökkent, ezt azonban részben ellensúlyozta az ellátások emelésének hatása.

A Hadigondozottak Közalapítványa, az MNV Zrt., valamint az NFA által finanszírozott ellátások tekintetében a többletek, illetve hiányok rendezésére a finanszírozási megállapodások alapján kerül sor.

A működési költségterítések alakulása

A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások, valamint a korhatár alatti ellátások működési költségeinek megtérítése az eredeti előirányzatnak megfelelően: 1865,1 millió forint összegben teljesült.

A pénzbeli kárpótlási és a Párizsi Békeszerződés alapján folyósított életjáradékok tekintetében a térítés az eredeti előirányzatnak megfelelően: 44,3 millió forint összegben teljesült, a központi költségvetés által finanszírozott ellátások együttes működési költségterítése így 1909,4 millió forint volt.

A hadigondozotti ellátások 2019. évben megtérített működési költségeinek összege 270,4 millió forint, a vagyoni kárpótlási életjáradéknak a finanszírozói megállapodás alapján elszámolt működési bevétele 15,9 millió forint, a termőföld ellenében járó életjáradék 2019. évben megtérített működési költsége 37,5 millió forint. Az összes, nem a Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott ellátás működési költségterítése 2019. évben 2233,2 millió forint volt.

V. Tárgyvet megelőző év zárszámadási törvényben foglalt rendelkezések végrehajtása

A 2018. évi zárszámadási törvény 14. §-a értelmében a 301,2 millió forint – az Egyéb befizetések címen – 2019. december 30-án befizetésre került a XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet részére. A jelzett összeg az Ny. Alap 2018. évi költségvetése teljesítésének többlete alapján került meghatározásra.

Az Ny. Alap közreműködésével, de nem az Ny. Alap terhére folyósított 2019. évi ellátásokhoz kapcsolódóan a megtérítési és visszautalási kötelezettségek teljesítése a 12-13. §-ban előírtak szerint végrehajtásra került.